

פְּרֻשֵׁת שְׁמוֹת פְּנִינִים שְׂאֵלוֹת מְדוּת וּמוֹסָר

1. איזה תפקיד ומשנה קיבל משה רבנו מפרעה מלך מצרים? מהיכן לומדים שפרעה נתן לו משנה? ומי הוא המביא את ההוכחה לכך?
תשובה: משה רבנו מנהל בית פרעה. לומדים זאת מהמלים "ויגדל משה", ואת הראיה הוא מביא רבי יהודה בן רבי אליעזר (רש"י).
2. איזה גזרה רעה גזר פרעה על עמו בגלל ישראל?
תשובה: שנתן הוראה לזרק ליאור גם את ילדי המצרים, שפא אחד מהם הוא מושיען של ישראל.
3. באיזה צורה וכיצד שלמו בני ישראל מסים למצרים?
תשובה: שבנו את פיתום ורעמסס בעבודת פרך.
4. איך קשור המבול בימי נח לפרשתנו?
תשובה: החרטומים ראו שמושיען של ישראל ילקה במים, וידעו שבמבול לא ילקה שהרי הקב"ה הבטיח שלא ישוב להביא מבול על הארץ. ובאמת משה רבנו לקה במי מריבה, ונגזרה עליו מיתה ע"י באר ולא במבול ולא ביאור.
5. בבא יעקב למצרים, מנו כלם 70 נפש. לשם מה צריך למנות אותם בפרשתנו שוב?
תשובה: משום חבתו.
6. נאמר בפסוק "ויוסף הנה במצרים", וכי לא יודעים כלם שיוסף הנה במצרים?
תשובה: להודיע צדקתו, הוא יוסף רועה הצאן, הוא יוסף המשנה למלך. שהנה במצרים ועבר נסיונות ונשאר בצדקותו.
7. איזה פרס קיבלו שוטרי ישראל מאת ה' ומדוע?
תשובה: להיות סנהדרין. מפני שלא היו דוחקין בישראל כמצות הנוגשים.
8. במעמד הסנה נאמר למשה "של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא". היכן בתנ"ך מצאנו מקרה דומה (בספר יהושע)? צין עוד מקום שאסור להפגש אליו או עליו בנעלים?
תשובה: ביריחו המלאך נגלה ליהושע ואמר לו "של נעליך מעל רגליך...". לבית המקדש אסור להפגש בנעלים, וכן אסור לעלות להר הבית גם בזמן שבית המקדש חרב בנעלים.

בס"ד

735/20

9. "וַיְהִי בַדֶּרֶךְ בַּמְּלוּךְ" צְפוּרָה מְלָה אֶת בְּנָהּ. הֵיכָן מוֹפִיעַ פֶּעַם נוֹסֶפֶת "מְלוּךְ" בַּסֵּפֶר בְּרֵאשִׁית?
- תְּשׁוּבָה: אַחֵי יוֹסֵף הִגִּיעוּ לְמֶלֶךְ וַיִּפְתְּחוּ אֶת הַשָּׂקִים.
10. מִי נִקְרָא בַּפָּרָשָׁתָנוּ "לְוִי"?
- תְּשׁוּבָה: אֶהֱרֹן, אָח מֹשֶׁה וּמָרְיָם.
11. בַּפָּרָשָׁתָנוּ מְצָאנוּ חֲמִשָּׁה פְּסוּקִים רְצוּפִים שְׁמֵתְחִילִים בְּאוֹתָהּ מִלָּה?
- תְּשׁוּבָה: בַּפָּרָשָׁה ג' פְּסוּקִים י"א - ט"ו מֵתְחִילִים בְּמִלָּה "וַיֹּאמֶר".
12. הַקֵּשׁ שֶׁמֵשׁ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם לְיִצְחָר לְבָנִים. הֵיכָן מוֹצְאִים אָנוּ בְּחֻמֶּשׁ שְׁמוֹת אֶת הַמִּלָּה "קֵשׁ"?
- תְּשׁוּבָה: בְּשִׁירַת הַיָּם נֹאמֶר "וַיֹּאמְרוּ לְמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן: "וַיִּתְּרָא... כִּי טוֹב", מִי הַנָּשִׁים וּמָה רָאוּ?
- תְּשׁוּבָה: יוֹכָבֵד, "וַיִּתְּרָא אוֹתוֹ כִּי טוֹב" בְּלִדַת מֹשֶׁה. חוּהַ, "וַיִּתְּרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמֵאֲכָל" בְּעֵץ הַדַּעַת.
14. בְּאִיזָה גִּיל יִלְדָה יוֹכָבֵד אֶת מֹשֶׁה רַבֵּנוּ?
- תְּשׁוּבָה: יוֹכָבֵד יִלְדָה אֶת מֹשֶׁה רַבֵּנוּ בְּגִיל 130 שָׁנָה.
15. "וַיֹּאמֶר לוֹ יִתְרוֹ לֵךְ לְשָׁלוֹם", מָה לוֹמְדִים מִפְּסוּק זֶה?
- תְּשׁוּבָה: לוֹמְדִים שֶׁהַנִּפְרָד מִחֲבֵרוֹ אוֹמֵר לוֹ לֵךְ לְשָׁלוֹם וְלֹא לֵךְ בְּשָׁלוֹם. "לֵךְ בְּשָׁלוֹם" אוֹמְרִים לְאָדָם מֵת (מִסַּכַּת בְּכוֹרוֹת).
16. אִיזָה דָבָר הַקָּשׁוּר לְפָרָשָׁתָנוּ נִבְרָא בְּעֶרְבַּ שַׁבַּת בֵּין הַשְּׁמֶשׁוֹת?
- תְּשׁוּבָה: הַמָּטָה שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ (אֲבוֹת).
17. מָה הַמִּיחָד בְּחֻמּוֹרוֹ שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ?
- תְּשׁוּבָה: חֻמּוֹרוֹ שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ שֶׁעָלָיו רָכַב בְּחֻזְרָתוֹ לְמִצְרַיִם, הוּא חֻמּוֹרוֹ שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ. וְהוּא הַחֻמּוֹר שֶׁעָלָיו רָכַב אֲבִרָהָם אָבִינוּ בְּלִכְתּוֹ לְעַקְדַת יִצְחָק.
18. "וַיִּתְּרָא אוֹתוֹ כִּי טוֹב" בְּמִסְכַּת סוּטָה (י"ב) מוֹבָאִים 4 שִׁיטוֹת בְּמָה הוּא הָיָה טוֹב. צִיָּן אֶת 4 הַפְּרוּשִׁים?
- תְּשׁוּבָה: רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: "טוֹב שְׁמוֹ". רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: "טוֹבָה שְׁמוֹ". רַבִּי נַחֲמִיָּה אוֹמֵר: "הִגּוֹן לְנַבִּיאוֹת הוּא", חֲכָמִים אוֹמְרִים: "שְׁנֵת מֵלֵא כָּל הַבַּיִת אוֹרָה כְּשֶׁנּוֹלָד".
19. מִי הָאֲנָשִׁים שָׂרְצוּ לְהַרוֹג אֶת מֹשֶׁה רַבֵּנוּ? וּמָה קָרָה לָהֶם?
- תְּשׁוּבָה: דָּתָן וָאֲבִירָם, וְהֵם יָרְדוּ מִנְּכִסֵּיהֶם וְחֲשׁוּבִים כְּמִתִּים - עָנִי חָשׁוּב כְּמִת.
20. תַּחַת אִיזָה עֵץ הָיוּ יוֹלְדוֹת שִׁשָּׁה בְּכָרִס אֶחָד בְּמִצְרַיִם?
- תְּשׁוּבָה: תַּחַת עֵץ הַתְּפוּחַ, כְּפִי שֶׁנֹּאמֵר בְּשִׁיר הַשִּׁירִים "תַּחַת הַתְּפוּחַ עוֹרְרֵתִיךְ".

21. יתרו אָמר "קראו לו (למשה) ויאכל לחם", מה לומדים מכך חז"ל? ובמה זכה יתרו על מעשה זה?
- תשובה: הגמרא (סנהדרין) אומרת "גדולה לגימה שמקרבת את הרחוקים. זכה יתרו, מבני בניו ישבו בלשפת הגזית" (מדרש).
22. בזכות מה זכו ישראל להגאל ממצרים (5 דברים)?
- תשובה: שלא שנו שמם, שלא שנו שפתם, שלא שנו לבושם, ששמרו שבת, שמלו בניהם.
23. מי התחתן עם בת דודתו בפרשתנו?
- תשובה: עמרם התחתן עם יוכבד, בת דודתו.
24. "ושאלה אישה פלי כסף וכלי זהב ושמלות..." לשם מה צריך שמלות?
- תשובה: "שמלות" בתורה הפונה לבגדים, גם של זכרים וגם של נקבות, ונצרכו לשאול אותם מהמצרים ללבישה. וכן בשביל להניח בתוכם את המצות.
25. מהו הנס שהתרחש בזמן שמשה רבנו ברח מפני פרעה?
- תשובה: בשעה שמשה ברח מפני פרעה, נעשו כל עבדיו ובני ביתו של פרעה אלמים ועורים, ומשה הפך בהם. ואף אחד לא ראה ולא שמע.
26. מי בקש מפרעה שבני ישראל יוכלו לשמור את השבת במצרים? ומדוע?
- תשובה: משה רבנו בקש מפרעה, ונמק זאת לפרעה, שאם ישמרו שבת יהיה להם יום מנוחה ופך יעבדו בשאר הימים יותר טוב.
27. איזה מקום המזכר בפרשתנו נקרא בשמו על שם העתיד?
- תשובה: "הר האלקים" זה סיני - הר חורב. שעדין לא נתנה עליו התורה ונקרא כבר "הר האלקים".
28. מהיכן לומדים אנו שהקב"ה נמצא עמנו גם בצרה?
- תשובה: רש"י מסביר, מדוע הקב"ה נגלה למשה דוקא מתוך הסנה. לרמז שפשם שהסנה נמוד, מלא ומקף בקוצים, כך ה' עמנו בכל צרה ומצוקה.
29. היכן מרמז בפרשתנו שאין לבטא את שם השם ככתיבתו?
- תשובה: שנאמר (ג' ט"ו) "זה שמי לעולם" בלי ו', לרמז "לעלם" שיש להעלים את שם ה' ולא לבטא אותו ככתיבתו.
30. מדוע חזר משה רבנו למדין לאחר מפגש הסנה?
- תשובה: משום שנשבע ליתרו שלא יעזוב את מדין ללא רשותו. וחזר לקבל רשות ואז חזר למצרים.

בס"ד

735/20

31. יש כָּלֵל שְׁ"אִין מְקַדֵּם וּמְאַחֵר בַּתּוֹרָה", הֵיכֵן אָנוּ רוֹאִים זֹאת בַּפָּרְשָׁתָנוּ?
תְּשׁוּבָה: שְׁפָתוֹב " וַיֵּשֶׁב אֶרְצָה מִצְרַיִם וַיִּקַּח מִשָּׁה אֶת מִטָּה הָאֱלֹקִים בְּיָדוֹ "
וְהָרִי קוֹדֵם לְקַח אֶת הַמִּטָּה בְּיָדוֹ וְרַק אַחֵר כָּךְ שָׁב לְמִצְרַיִם, מִכָּאן שְׁאִין מְקַדֵּם
וּמְאַחֵר בַּתּוֹרָה.
32. הֵיכֵן מְצִינוּ בַּפָּרְשָׁתָנוּ הוֹכָחָה שֶׁהַסְּכִימִים הַקְּבִ"ה לְמַכִּירַת הַבְּכוֹרָה מַעֲשׂוֹ לַיַּעֲקֹב?
תְּשׁוּבָה: שְׁנֵאמַר (ד' כ"ב) שָׁה' שָׁלַח לֹוֹמַר לְפָרְעָה "בְּנִי בְּכוֹרִי יִשְׂרָאֵל".
33. מִנֵּיִן לְמַדּוֹ חַז"ל שֶׁהֵיוּ יוֹלְדוֹת שֶׁשָּׁה בְּכָרִס אֶחָד בְּמִצְרַיִם?
תְּשׁוּבָה: שְׁבַפְּסוּק יִשְׁנִם שֵׁשׁ מַלְיִם הַמְדַּבְּרוֹת עַל רְבוּיָם שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל "פְּרוּ
וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבוּ וַיַּעֲצְמוּ בְּמַאֲד מְאֹד" (א' ז').
34. אֵיךְ שֶׁכִּנְעָה מְרִיָּם אֶת אָבִיהָ עִמָּרָם לְהַחֲזִיר אֶת יוֹכָבֵד?
תְּשׁוּבָה: "גִּזְרַתְךָ קִשָּׁה מְגִזְרַת פְּרַעֲה" שֶׁהוּא גִזְרַת רַק עַל הַזְּכָרִים וְאַתָּה גִזְרַת
גַּם עַל הַנְּקִיבוֹת.
35. בַּתִּיהָ בַּת פְּרַעֲה זָכְתָה לְדַבְּרִים הַרְבֵּה, מִדּוּעַ?
תְּשׁוּבָה: שֶׁהַמְּלוֹוֹת וְהַיּוֹעֲצוֹת שָׁלָה אָמְרוּ לָהּ שֶׁלֹא לְהַצִּיל אֶת מִשָּׁה, וְהִיא לֹא
שָׁמְעָה לָהֶם וְהִתְעַקְּשָׁה לְהַצִּילוֹ.
36. צִיֵּן לְפָחוֹת 3 מוֹפְתִים אוֹ דְבָרִים לֹא טְבֵעִים שֶׁקָּרוּ בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שֶׁל הוֹצָאָתָה
 מִשָּׁה מִהַתְּבָה?
תְּשׁוּבָה: (1) הַנְּעָרוֹת שֶׁהִלְכוּ עִם בַּתִּיהָ מִתּוֹ מִפְּנֵי שֶׁיַּעֲצוּ רַע עַל מִשָּׁה. (2) הַיָּד
שֶׁל אִמָּתָה הַתְּאֲרָכָה עַד לְתַבַּת מִשָּׁה. (3) שֶׁרָאָתָה שֶׁכִּינָה עִמּוֹ. (4) שֶׁלֹא רָצָה
מִשָּׁה לִּינוֹק מִהַמִּצְרִיּוֹת.
37. מִי נִקְרָא רִשָּׁע אֲף שֶׁעָדִין לֹא עָשָׂה מַעֲשֵׂה רִשָּׁעוֹת?
תְּשׁוּבָה: "הַמְרִים יָד עַל חֲבֵרוֹ נִקְרָא רִשָּׁע".
38. מִדּוּעַ הִתְאַמֵּץ יִתְרוֹ כָּל כָּךְ לְהַבִּיא אֶת מִשָּׁה לְבֵיתוֹ?
תְּשׁוּבָה: שֶׁיָּדַע שֶׁמִּשָּׁה הוּא מִזְרַעוֹ שֶׁל יַעֲקֹב. וְגַם מִפְּנֵי שֶׁהַמִּים בַּבְּאֵר עָלוּ
לְקִרְאָתוֹ, כִּפִּי שֶׁסָּפְרוּ בְּנוֹתָיו. וְעַל הַדְּרָךְ, רָצָה שֶׁיִּשְׁתַּדֵּד לְאַחַת מִבְּנוֹתָיו.
39. נַעֲרָה צְעִירָה נִקְרָאת בַּפָּרְשָׁה?
 א. עֲלָמָה.
 ב. נַעֲרָה.
 ג. צְעִירָה.

735/20

בס"ד

40. בתמורה למעשה המילדות, הן זכו לבגנים שהם?
א. לוייה, תורה ומלכות.
ב. לוייה, מלכות וכהונה.
ג. כהונה, תורה ומלכות.
41. מי אמר לפרעה שעתיד להולד מושיע בקרב ישראל?
א. החרטומים.
ב. ראה בחלום.
ג. האצטגנינים.
42. ממי למד משה לחפש זוג על יד הבאר?
א. מיפקב אבינו.
ב. מאליעזר עבד אברהם.
ג. מיוסף הצדיק.
43. למה נמשלו ישראל בפרשתנו?
א. לכוכבים ולעפר הארץ.
ב. לכוכבים.
ג. לחול אשר על שפת הים ולכוכבים.
44. לבני ישראל היה סימן מסור בקשר לגאלה, ממתיה היה סימן זה בידיהם?
א. מאברהם אבינו.
ב. מיצחק אבינו.
ג. מיפקב אבינו.
45. "אלה שבקשו להרוג את משה רבנו, מה קרה להם? (רש"י)
א. מתו.
ב. נהיו עורים.
ג. נהיו חרשים ואלמים.
46. מי אמר "כן ירבה"?
א. משה רבנו.
ב. מרים ואהרן הכהן.
ג. רוח הקדש.

735/20

בס"ד

47. מדוע הִיָּה צָרִיךְ מֹשֶׁה רַבֵּנוּ לְלָקוֹת? (רש"י)

- א. שְׁחָשַׁד בְּכַשְׂרִים.
- ב. שֶׁהִקְבִּי'ה שָׁלַח אוֹתוֹ לְפָרְעָה וְהִתְחַמַּק וְאָמַר שְׂאִינוּ יָכוֹל כִּי הוּא כָּבֵד לְשׁוֹן.
- ג. מִפְּנֵי שֶׁלָּקַח אֶת צְפוּרָה לְאִישָׁהּ, וְהִיא מִבֵּיתוֹ שֶׁל כָּהֵן מִדִּין.

48. אֵיזָה מְדָה מְמַהֶרֶת לָבוֹא? (רש"י)

- א. מְדָה רַעָה.
- ב. גָּזֵל.
- ג. מְדָה טוֹבָה.

49. מָתִי נִהְפְּכוּ הַמַּיִם לְדָם?

- א. בְּתוֹךְ הַכֶּלִי.
- ב. עַל הָרִצְפָה.
- ג. בְּרַגַע שֶׁהַמַּצְרִי הִחֵל לְשִׁתּוֹת.

50. "שָׁלַח נָא בְיָד תִּשְׁלַח", בְּיַד מִי?

- א. בְּיַד אֶהֱרֹן.
- ב. בְּיַד שְׁלִיחַ מִיַּחַד.
- ג. בְּיַד מֹשֶׁה רַבֵּנוּ.

51. מֹשֶׁה רַבֵּנוּ נִעְנַשׁ שְׂאָמַר "שָׁלַח נָא בְיָד תִּשְׁלַח", מַה הָיָה עוֹנְשׁוֹ?

- א. שְׁנֵהִיָּה מְצוֹרֶעַ.
- ב. שְׁנֵהִיָּה כָּבֵד פֶּה וְלִשׁוֹן.
- ג. שְׂאֶהֱרֹן קִבֵּל אֶת הַפְּהוּנָה בְּמָקוֹם לְוִיָּה.

52. הַסֵּבֵר אֶת הַפָּסוּק "חֲתַן דְּמַיִם לַמּוֹלֶת" (ד' כ"ו)?

- א. שְׁחַתַּן הַבְּרִית הוּא זֶה שְׂמָלִים אוֹתוֹ.
- ב. שְׁחַתַּנִּי הָיָה נִהְרַג בְּגִלְל הַמִּילָה.
- ג. שֶׁבְּזָכוֹת הַמִּילָה יִנָּצַל הַבֵּן וְאָבִיו לַמּוֹלֶת, לְשׁוֹן רַבִּים.

53. מִנֵּין שְׁשִׁבְט לְוִי לֹא הָיָה בְּשַׁעְבוֹד?

- א. שְׂנֵאָמַר "כֹּה אָמַר ה' בְּנִי בְּכוֹרִי אַתָּה".
- ב. שְׂמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן הִסְתּוֹבְבוּ חִפְשֵׁי בְּמַצְרַיִם וְלֹא עָבְדוּ.
- ג. שְׂנֵאָמַר "וְעָבְדוּם וְעָנּוּ אוֹתָם" וְלֹא אֶת שִׁבְט לְוִי.